

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 441/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ZH Kredit, s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 CoE 41/2014 z 23. mája 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Oboer 244/2014 z 26. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti ZH Kredit, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2015 doručená sťažnosť spoločnosti ZH Kredit, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoE 41/2014 z 23. mája 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Oboer 244/2014 z 26. februára 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že bola účastníčkou exekučného konania v procesnej pozícii oprávnenej vedenej na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 30 Er 1960/2008. Podkladom exekúcie – exekučným titulom v označenom konaní bol platobný výmer vydaný [REDAKOVANÉ] likvidátorom (ďalej len „likvidátor“) [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poisťovňa v likvidácii“). Okresný súd v označenom konaní uznesením z 31. mája 2013 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a konanie zastavil. Proti uvedenému uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľka nespokojná s rozhodnutím krajského súdu podala dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje a poskytuje svoj právny pohľad na vec a tvrdí, že napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu sú arbitrárne, porušujúce jej označené základné práva. Podstata argumentácie sťažovateľky v sťažnosti je založená na nesúhlase s právnym záverom konajúcich súdov, ktoré považovali exekučný titul – platobný výmer vydaný likvidátorom za nulitný právny akt, teda taký, na základe ktorého nie je možné viesť exekúciu. V nadväznosti na to okresný súd, ako aj krajský súd dospeli k záveru, že exekúcia je neprípustná, a konanie zastavili, sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť založila na dôvode odňatia možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Argumentovala tým, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci sťažovateľka nemohla realizovať svoje práva – vymáhať pohľadávku. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že nezistil dôvody zmatečnosti konania

v zmysle § 237 OSP s dôrazom na tvrdenú vadu podľa písm.f) uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, preto dovolanie odmietol ako procesne neprípustné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považuje sťažovateľka za arbitrárne a taktiež porušujúce jej označené základné práva.

Sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej označených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, označené uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie, a zároveň prizná sťažovateľke náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podstatou sťažnosti je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

1. Porušenie označených základných práv vidí sťažovateľka v namietanej nesprávnosti právnych záverov v napadnutom uznesení krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o neprípustnosti exekúcie a jej zastavení, a v jeho nedostatočnom odôvodnení.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k záveru, že exekučný titul, na základe ktorého bola vedená exekúcia – platobný výmer vydaný likvidátorom poisťovne v likvidácii, je nulitným právnym aktom, pretože likvidátor nemá postavenie orgánu verejnej správy, teda nemá oprávnenie vydávať akty aplikácie práva, preto posudzovaný exekučný titul vydaný likvidátorom predstavuje nulitný právny akt, ktorý nie je spôsobilým byť exekučným titulom.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor krajského súdu je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Krajský súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné exekúciu vyhlásiť za neprípustnú a konanie zastaviť, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné.

Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

1.1 Sťažovateľka tiež namietala, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Inak povedané, o prípadnom porušení označeného základného práva hmotnoprávneho charakteru (čl. 20 ods. 1 ústavy) by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané sťažovateľkou v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprosných princíпов vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietajúcej porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (hmotnoprávneho charakteru) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol, ústavný súd konštatuje, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že najvyšší súd skúmal, či sú v danej veci splnené zákonom ustanovené podmienky na podanie dovolania z hľadiska kritérií ustanovených v § 239 ods. 1 až 3 OSP. Následne sa zaoberal aj skúmaním eventuálnej existencie väd, ktoré majú za následok tzv. zmätočnosť konania, vymenovaných v § 237 písm. a) až písm. g) OSP s dôrazom na tvrdenú existenciu vady podľa § 237 písm. f) OSP, ktorá bola sťažovateľkou v dovolacom konaní ako jediná uplatnená.

Najvyšší súd v danej veci považoval za určujúcu otázku, či exekučný titul, ktorým bol v tomto prípade platobný výmer vydaný likvidátorom poisťovne v likvidácii, je exekučným titulom v zmysle § 41 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok)

a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, a k uvedenému zaujal toto stanovisko:

„Podľa § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka likvidátor robí v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Pri výkone tejto pôsobnosti plní záväzky spoločnosti, uplatňuje pohľadávky a prijíma plnenia, zastupuje spoločnosť pred súdmi a inými orgánmi, uzaviera zmiery a dohody o zmene a zániku práv a záväzkov. Nové zmluvy môže uzavierať len v súvislosti s ukončením nevybavených obchodov.

Likvidátor má pri správe majetku úpadcu oprávnenie nakladať s majetkom podstaty a prechádza na neho aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom úpadcu. Z Obchodného zákonníka však nevyplýva oprávnenie vydávať individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Likvidátor má iba právo (a povinnosť) vykonať všetky procesné úkony (podať žalobu, podnet orgánu, ktorý je oprávnený vo veci rozhodnúť) v záujme uspokojenia pohľadávok úpadcu. Postavenie orgánu verejnej správy by mohlo byť likvidátorovi dané len právnou úpravou, ktorá by expressis verbis takéto oprávnenie správcovi konkurznej podstaty priznávala. Pokiaľ takúto právnou úpravu právny poriadok neobsahuje likvidátor nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré sú exekučným titulom v zmysle § 41 Exekučného poriadku.

Predpokladom pre vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a následne vydanie upovedomenia o začatí exekúcie je existencia vykonateľného rozhodnutia, pričom sa musí jednať o rozhodnutie vykonateľné po materiálnej aj formálnej stránke. Súd sa pri skúmaní toho, či rozhodnutie je vykonateľné zaoberá predovšetkým tým, či sa jedná o rozhodnutie, ktoré možno vykonať podľa Exekučného poriadku. Ide pritom o predpoklady, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti. Súčasťou týchto predpokladov je, že exekučný titul bol vydaný orgánom na vydanie takéhoto rozhodnutia príslušným, ak rozhodnutie vydal nepríslušný orgán, ide o právny akt nulitný, pri ktorom sa pre účely exekučného konania neuplatňuje princíp jeho správnosti, ale naopak má to za následok, že takéto rozhodnutie nie je možné vykonať. Nie je totiž aktom štátnej správy, resp. verejnej moci. Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa na neho akoby neexistoval.

Na vydanie platobného výmeru likvidátorom v danej veci je vzhľadom na vyššie uvedené potrebné hľadiť ako na nulitný akt. V preskúmvanej veci tak absentuje exekučný

titul pre vykonanie exekúcie. Pokiaľ ide o právne dôsledky nulitného aktu dovolací súd poukazuje na zaužívanú rozhodovaciu prax vychádzajúcu z rozhodnutí uverejnených v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 56/1995, č. 70/1998, č. 72/1998 a č. 58/1997, z ktorého vyplýva záver, že výkon rozhodnutia je neprípustný, ak je exekučný titul nulitným právnym aktom. Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov trpelo namietanou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania oprávneného nemožno vyvodiť z ust. § 239 O. s. p., ale ani z ust. § 237 O. s. p. odmietol ho dovolací súd podľa § 234b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto opravným prostriedkom.“

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu teda vyplýva, že najvyšší súd sa v ňom argumentáciou sťažovateľky riadne zaoberal a svoje rozhodnutie dôsledne odôvodnil.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj identického základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 4/2011).

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2.1 Sťažovateľka obdobne ako vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu namietala, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že aj túto časť sťažnosti bolo potrebné odmietnuť v rámci jej predbežného prerokovania z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti z identických dôvodov ako v prípade namietaného porušenia označeného práva vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu, preto v podrobnostiach odkazuje na bod 1.1 odôvodnenia tohto rozhodnutia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2015